

به نام خدا			
سؤالات آزمون درس: فارسی (۱)	پایه: دهم	رشته: کلیه رشته‌ها	تاریخ امتحان: آبان‌ماه
نام و نام خانوادگی:	اداره کل آموزش و پرورش استان کرمانشاه		طراح: یاری
نام کلاس:	اداره آموزش و پرورش ناحیه ۳		دبیرستان:
	سؤالات صفحه اول		سال تحصیلی:
ردیف	سؤالات صفحه اول		
	۰۰۰ توضیحات آزمون ۰۰۰		
	سی و یک پرسش با توجه به موضوعات درس‌های ۱ تا ۵ کتاب درسی تهیه شده که برای پاسخ به آن‌ها ۷۵ دقیقه فرصت دارید.		
	الف) قلمرو زبانی (۷ نمره) معنی واژه، املائی واژه و دستور		
	در عبارات و اشعار زیر، معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.		
۱	الف) گفت درین معرکه، یکتا منم	تاج سر گُلین و صحرا منم	۰/۲۵ (.....)
	ب) رنج هیچکس ضایع مکن و همه کس را به سزا، حق شناس باش.		۰/۲۵ (.....)
	ج) وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب	بر دولت آشیان شما نیز بگذرد	۰/۲۵ (.....)
	د) چندان تناوری و بلند که به هنگام تماشا کلاه از سر کودک عقل می افتد.		۰/۲۵ (.....)
۲	معادل درست هر یک از توضیحات زیر را از داخل کمانک انتخاب کنید.		
۰/۲۵	الف) سرخی خورشید هنگام صبح، سپیده صبح، فجر	ب) بی اصل، ناممکن، اندیشه باطل	(شفق ----- فلق)
۰/۲۵			(محال ----- مولع)
۳	املائی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.		
۰/۲۵	الف) زین (نمط - نمت) آن مست شده از غرور / رفت و ز مبدأ چو کمی گشت دور		(.....)
۰/۲۵	ب) هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم / در (حظیظ - حزیض) هم می توان عزیز بود		(.....)
۴	در هر یک از عبارات زیر، یک غلط املائی وجود دارد، آن را پیدا کرده و اصلاح کنید.		
۰/۲۵	الف) خواست کز آن ورته قدم در کشد / خویشتن از حادثه برتر کشد		(.....)
۰/۲۵	ب) خونت با خون بهایت حقیقت در یک تراز ایستاد و عظمت، ضامن دوام جهان شد.		(.....)
۵	در گروه کلمات زیر، دو غلط املائی وجود دارد؛ آن‌ها را پیدا کنید و شکل صحیح هر یک را بنویسید.		
۰/۵	(صاحب پیرایه - بهر سهمگن - قرابت و فامیل - بشریت رهگذار - آب عجل - طالع مسعود - غرّش و عوعو) (.....)		
۶	جدول مقابل را کامل کنید. (با حفظ شخص)		
۰/۵	فعل	امر	مضارع اخباری
	دیده بودید		
۷	در عبارات زیر، کدام قسمت جمله حذف شده است؟ نوع حذف را در هر عبارت بنویسید.		
۰/۵	الف) گفت: جان پدر! تو نیز اگر بخفتی، به از آن که در پوستین خلق افتی. (.....)		
۰/۵	ب) این جهان خانه خداست و فرش وی زمین است و چراغ وی ماه. (.....)		
۸	مصراع دوم بیت زیر را بر اساس ترتیب اجزای جمله در زبان فارسی مرتب کرده و بنویسید.		
۰/۷۵	چون بگشایم ز سر مو شکن	ماه ببیند رخ خود را به من	(.....)
۹	با توجه به عبارت « عاقل از منافع دانش هرگز نومید نگردد و در دفع مکاید خطرناک دشمن تأخیر صواب نبیند »:		
۰/۲۵	الف) نقش دستوری واژه « منافع » چیست؟		(.....)
۱/۲۵	ب) در گروه « مکاید خطرناک دشمن » هسته و وابسته را مشخص کنید و سپس نوع وابسته‌ها را بنویسید. (.....)		
۰/۲۵	برای واژه « رونق » یک مترادف بنویسید. (.....)		
ادامه سؤالات در صفحه دوم			

به نام خدا			
سؤالات آزمون درس: فارسی (۱)	پایه: دهم	رشته: کلیه رشته‌ها	تاریخ امتحان: آبان ماه
نام و نام خانوادگی:	اداره کل آموزش و پرورش استان کرمانشاه		طراح: باری
نام کلاس:	اداره آموزش و پرورش ناحیه ۳		دبیرستان:
	سؤالات صفحه دوم		سال تحصیلی:
ردیف	سؤالات صفحه دوم		
	(ب) قلمرو ادبی (۵ نمره) حفظ شعر، تاریخ ادبیات و آرایه‌های ادبی		
۱ ۱	مصرع اول بیت « »	که عَلم کند به عالم شهدای کربلا را؟ « کدام است؟	۰/۲۵
	الف) به جز از علی که گوید به پسر که قاتل من	ب) به جز از علی که آرد پسری ابوالعجائب	
۱ ۲	مصرع دوم بیت « برو ای گدای مسکین در خانه علی زن	الف) که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را	۰/۲۵
	ب) که لسان غیب خوش تر بنوازد این نوا را		
۱ ۳	مصرع دیگر هر یک از بیت‌های زیر را بنویسید.		۰/۵
	الف) علی ای همای رحمت، تو چه آیتی خدا را!	ب) به علی شناختم من، به خدا قسم، خدا را	۰/۵
۱ ۴	در جدول زیر، مشخص کنید که هر یک از آثار گروه «الف» متعلق به کدام نویسنده یا شاعر گروه «ب» است.		۰/۵
	گروه الف	گروه ب (* یک واژه اضافه است)	
	قابوس‌نامه / سیاست‌نامه	نصرالله منشی / خواجه نظام‌الملک توسی / عنصرالمعالی کیکاووس	
	(.....)		
۱ ۵	« دیوار » اثر کیست؟ الف) نیما یوشیج	ب) سیف فرغانی	ج) شهریار
	د) جمال میرصادقی		
۱ ۶	درستی یا نادرستی عبارت زیر را تعیین کنید.		۰/۲۵
	شعر سپید « پاسداری از حقیقت » از کتاب « گوشواره عرش » اثر « موسوی گرمارودی » انتخاب شده است. درست	نادرست	
۱ ۷	آرایه ادبی کدام گزیننه در بیت « لیک چنان خیره و خاموش ماند / کز همه شیرین سخنی گوش ماند » وجود ندارد؟		۰/۲۵
	الف) حس آمیزی	ب) کنایه	ج) مجاز
	د) تشبیه		
۱ ۸	کدام یک از ترکیبات زیر، « اضافه تشبیهی » است؟		۰/۲۵
	الف) وجدان تاریخ	ب) تن ساحل	ج) تیر جور
	د) لبان اراده		
۱ ۹	در کدام یک از عبارت‌های زیر، آرایه «حُسن تعلیل» وجود دارد؟ دلیل خود را بنویسید.		۰/۵
	الف) درختان را دوست می‌دارم که به احترام تو قیام کرده‌اند.	ب) بر تالابی از خون خویش در گذرگه تاریخ ایستاده‌ای.	
۲ ۰	با توجه به بیت « در بُن این پرده نیلوفری / کیست کند با چو منی همسری؟ » به پرسش‌های زیر پاسخ دهید:		۰/۲۵
	الف) در مصرع اول، « پرده نیلوفری » استعاره از چیست؟ (.....)		۰/۲۵
	ب) در مصرع دوم، « همسری کردن » کنایه از چیست؟ (.....)		۰/۲۵
۲ ۱	در بیت « گه به دهان، بر زده کف چون صدف / گاه چو تیری که رود بر هدف » یک نمونه جناس مشخص کنید.		۰/۲۵
۲ ۲	در بیت « چون داد عادلان به جهان در، بقا نکرد / بیداد ظالمان شما نیز بگذرد » یک نمونه تضاد مشخص کنید.		۰/۲۵
۲ ۳	بیت زیر را از نظر آرایه‌های ادبی بررسی کنید. (۲ مورد کافی است)		۰/۵
	« بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت / هم بر چراغدان شما نیز بگذرد »		
	(.....)		
	ادامه سؤالات در صفحه سوم		

به نام خدا			
سؤالات آزمون درس: فارسی (۱)	پایه: دهم	رشته: کلیه رشته‌ها	تاریخ امتحان: آبان ماه
نام و نام خانوادگی:	اداره کل آموزش و پرورش استان کرمانشاه		طراح: باری
نام کلاس:	اداره آموزش و پرورش ناحیه ۳		دبیرستان:
ردیف	سؤالات صفحه سوم		
۲ ۴	<p>ج) قلمرو فکری (۸ نمره) معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب</p> <p>معنی هر یک از موارد زیر را به نثر روان بنویسید.</p> <p>الف) ابر ز من حامل سرمایه شد (.....)</p> <p>ب) تا توانی از نیکی کردن میاسا و خود را به نیکوکاری به مردم نمای. (.....)</p> <p>ج) خون تو شرف را سرخگون کرده است. (.....)</p> <p>د) هم مرگ بر جهان شما نیز بگذرد (.....)</p> <p>ن) دیده سیه کرده، شده زهره در (.....)</p> <p>و) از آموختن ننگ مدار تا از ننگ رسته باشی. (.....)</p> <p>ه) شمشیری که بر گلوی تو آمد همه چیز را در کاینات به دو پاره کرد. (.....)</p> <p>ی) زین کاروانسرای بسی کاروان گذشت (.....)</p>		
۲ ۵	<p>مفهوم کلی بیت « گل به همه رنگ و برازندگی / می کند از پرتو من زندگی » کدام است؟</p> <p>الف) غرور و تکبر ☐ ب) تواضع و فروتنی ☐</p>		
۲ ۶	<p>شاعر در کدام عبارت، از مفهوم « شَرَفُ الْمَكَانِ بِالْمَكِينِ » بهره گرفته است؟</p> <p>الف) آه، ای مرگ تو معیار! / مرگت چنان زندگی را به سخره گرفت / و آن را بی قدر کرد ... ☐</p> <p>ب) در فکر آن گودالم / که خون تو را مکیده است / هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم ... ☐</p>		
۲ ۷	<p>بیت «ما بارگه دادیم، این رفت ستم بر ما / بر قصر ستمکاران، گویی چه رسد خذلان؟» یادآور کدام یک از ابیات زیر است؟</p> <p>الف) چون داد عادلان به جهان در، بقا نکرد / بیداد ظالمان شما نیز بگذرد ☐</p> <p>ب) چو سرو از راستی برزد غم را / ندید اندر جهان تاراج غم را ☐</p>		
۲ ۸	<p>مفهوم عبارت «گندمنمای جو فروش مباش» را بنویسید. (.....)</p>		
۲ ۹	<p>با توجه به محتوای درس «بیداد ظالمان» و بیت «ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع / این گرگی شبان شما نیز بگذرد» منظور از « رمه » و « چوپان گرگ طبع » چه کسانی هستند؟ و پیام اصلی این سروده چیست؟</p> <p>(.....)</p>		
۳ ۰	<p>درباره ارتباط معنایی حدیث « حَاسِبُوا قَبْلَ أَنْ تُحَاسَبُوا » و عبارت زیر توضیح دهید:</p> <p>« و اندر همه کاری داد از خویشتن بده، که هر که داد از خویشتن بدهد، از داور مستغنی باشد. »</p> <p>(.....)</p>		
۳ ۱	<p>درباره ارتباط معنایی و مفهومی «شاد و بی غم بزی که شادی و غم / زود آیند و زود می گذرند» با عبارت زیر توضیح دهید:</p> <p>« هر شادی که بازگشت آن به غم است، آن را شادی مشمر، و به وقت نومیدی امیدوارتر باش و نومیدی را در امید، بسته دان و امید را در نومیدی. » (.....)</p> <p>(.....)</p>		
شادی، رادی و آزادی شما را آرزومندم			
۲۰	جمع نمرات		

به نام خدا			
سؤالات آزمون درس: فارسی (۱)	پایه: دهم	رشته: کلیه رشته‌ها	تاریخ امتحان: آبان ماه
نام و نام خانوادگی:	اداره کل آموزش و پرورش استان کرمانشاه		
نام کلاس:	اداره آموزش و پرورش ناحیه ۳		
طراح: یاری	دبیرستان:	سال تحصیلی:	

پاسخ تشریحی

الف) قلمرو زبانی (۷ نمره) معنی واژه، املائی واژه و دستور

- ➊ پاسخ پرسش شماره ۱ هـ الف) گُلْبُن: بوته یا درخت گل، به‌ویژه بونه گل سرخ (ب/ ضایع: تباه، تلف/ ج) محنت: اندوه، غم/ د) تناور: تنومند، فربه، قوی جثه.
- ➋ پاسخ پرسش شماره ۲ هـ الف) سرخی خورشید هنگام صبح، سپیده صبح، فجر (ب/ فلق / ب) بی‌اصل، ناممکن، اندیشه باطل (ب) محال.
- ➌ پاسخ پرسش شماره ۳ هـ شکل املائی صحیح واژگان: الف) نمط / ب) حضیض.
- ➍ پاسخ پرسش شماره ۴ هـ غلط املائی و شکل صحیح آن (ب) عبارت الف) ورته: ورطه / عبارت ب) عظمت: عزمت.
- ➎ پاسخ پرسش شماره ۵ هـ غلط‌های املائی و شکل صحیح آن (ب) بهر سهمگن: بحر سهمگن / آب عجل: آب اجل.
- ➏ پاسخ پرسش شماره ۶ هـ امر: ببینید / مضارع اخباری: می‌بینید.
- ➐ پاسخ پرسش شماره ۷ هـ الف) حذف فعل «است = می‌باشد» به قرینه معنایی / ب) حذف فعل «است» به قرینه لفظی.
- ➑ پاسخ پرسش شماره ۸ هـ شکل مرتب‌شده مصراع دوم: ماه رخ خود را به (به وسیله) من ببیند = ماه به (به وسیله) من رخ خود را ببیند.
- ➒ پاسخ پرسش شماره ۹ هـ الف) «منافع» نقش «متمم» / ب) مکاید (هسته) – خطرناک (وابسته از نوع صفت) – دشمن (وابسته از نوع مضاف‌الیه).
- ➓ پاسخ پرسش شماره ۱۰ هـ مترادف واژه «رونق»: اعتبار – درخشش.

ب) قلمرو ادبی (۵ نمره) حفظ شعر، تاریخ ادبیات و آرایه‌های ادبی

- ➊ پاسخ پرسش شماره ۱۱ هـ جواب قسمت ب) به جز از علی که آرد پسری ابوالعجایب.
- ➋ پاسخ پرسش شماره ۱۲ هـ جواب قسمت الف) که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را.
- ➌ پاسخ پرسش شماره ۱۳ هـ جواب قسمت الف): که به ماسوا فکندی همه سایه هما را/ جواب قسمت ب): دل اگر خداشناسی همه در رخ علی بین
- ➍ پاسخ پرسش شماره ۱۴ هـ «قابوس نامه» اثر «عنصرالمعالی کیکاووس» / «سیاست‌نامه» اثر «خواجه نظام‌الملک توسی».
- ➎ پاسخ پرسش شماره ۱۵ هـ «دیوار» اثر «جمال میرصادقی» است.
- ➏ پاسخ پرسش شماره ۱۶ هـ درست (ب) شعر سپید «پاسداری از حقیقت» از کتاب «گوشواره عرش» اثر «موسوی گرمارودی» انتخاب شده است.
- ➐ پاسخ پرسش شماره ۱۷ هـ جواب قسمت «د» / شیرین‌سخنی: حس آمیزی – خاموش ماند: کنایه از سکوت – گوش: مجاز از شنیدن و شنونده.
- ➑ پاسخ پرسش شماره ۱۸ هـ جواب قسمت «ج» «اضافه تشبیهی: تیر جور / بقیه اضافه استعاری: وجدان تاریخ – تن ساحل – لبان اراده.
- ➒ پاسخ پرسش شماره ۱۹ هـ جواب قسمت الف): زیرا برای حالت قیام درختان دلیلی غیر واقعی، ادبی و زیبا آورده است.
- ➓ پاسخ پرسش شماره ۲۰ هـ جواب قسمت الف): «پرده نیلوفری» استعاره از «آسمان»/ جواب قسمت ب): «همسری کردن» کنایه از «برابری و رقابت»
- ➊ پاسخ پرسش شماره ۲۱ هـ یک نمونه جناس: صدف با هدف (جناس ناهمسان = ناقص اختلافی).
- ➋ پاسخ پرسش شماره ۲۲ هـ یک نمونه تضاد: داد با بیداد و عادلان با ظالمان.
- ➌ پاسخ پرسش شماره ۲۳ هـ باد: استعاره از مرگ / شمع: استعاره از وجود انسان‌های بزرگ / چراغدان: استعاره از زندگی / تلمیح به «کُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ» / شمع و چراغدان و بگشت: تناسب (مراعات نظیر) / باد به شمع و چراغدان بوزد: کنایه از مرگ و نابودی / باد و شمع، باد و چراغ: تضاد.

ج) قلمرو فکری (۸ نمره) معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب

- ➊ پاسخ پرسش شماره ۲۴ هـ الف) ابر، سرمایه‌اش را که باران است، از من گرفته است. // ب) تا می‌توانی نیکی کن و خودت را فرد نیکوکاری معرفی کن.
- ➋ خون تو به شرف ارزش داده است. // د) حتماً مرگ به سراغ شما هم خواهد آمد. // ن) دریا، بسیار خشمگین و ترسناک بود
- ➌ (از یادگیری، احساس شرم نکن تا از شرمندگی نادانی، رها شوی. // ه) شمشیری که گلوی تو را برید، همه دنیا و موجودات را به دو بخش تقسیم کرد
- ➍ انسان‌ها و حکومت‌های زیادی به کاروانسرای دنیا آمدند و رفتند.
- ➎ پاسخ پرسش شماره ۲۵ هـ مفهوم کلی بیت «گل به همه رنگ و برازندگی / می‌کند از پرتو من زندگی»: الف) غرور و تکبر.
- ➏ پاسخ پرسش شماره ۲۶ هـ مفهوم «شَرَفُ الْمَكَانِ بِالْمَكِينِ»: ب) در فکر آن گودالم/ که خون تو را مکیده است/ هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم
- ➐ پاسخ پرسش شماره ۲۷ هـ بیت صورت سؤال یادآور بیت الف) چون داد عادلان به جهان در، بقا نکرد / بیداد ظالمان شما نیز بگذرد.
- ➑ پاسخ پرسش شماره ۲۸ هـ مفهوم عبارت: فریب‌کاری و دو رویی.
- ➒ پاسخ پرسش شماره ۲۹ هـ رمه: مردم – چوپان گرگ‌طبع: حاکمان ظالم – پیام اصلی: گذرا بودن و ناپایداری حکومت ظالمان و از بین رفتن ظلم.
- ➓ پاسخ پرسش شماره ۳۰ هـ هر دو عبارت به رعایت عدالت و انصاف تأکید دارند؛ زیرا با این کار به حسابرسی و قضاوت دیگران نیازی نداریم.
- ➊ پاسخ پرسش شماره ۳۱ هـ هر دو عبارت بر گذرا بودن و ناپایداری خوشی و ناخوشی‌های زندگی اشاره دارند و به ما یادآور می‌شوند که آمدن این غم و شادی‌ها روال طبیعی دنیاست و نباید فریب شادی‌ها را بخوریم و از غم‌ها خیلی غمگین نشویم؛ زیرا هر دو رفتنی هستند.